

Załącznik 4. Badania opinii wśród przedstawicieli instytucji i organizacji

Politechnika Koszalińska
Wydział Nauk Ekonomicznych
dr Ewa Kasperska

Badania pierwotne na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021- 2025

CZĘŚĆ II. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE

I. Metodologia badania

Czas i miejsce badania: Koszalin, sierpień 2020

Rodzaj źródeł informacji: pierwotne (zewnętrzne, krajowe)

Metoda badania źródeł pierwotnych – sondaż diagnostyczny - ankieta wśród przedstawicieli instytucji i organizacji Koszalina

Badanie wyczerpujące – do udziału w ankiecie zaproszono przedstawicieli wszystkich instytucji i organizacji w mieście, które zostały zdiagnozowane (przez MOPR Koszalin), jako związane ze świadczeniem pomocy mieszkańcom.

Metoda i technika badawcza:

- ankieta elektroniczna CAWI (w formacie arkusza google na stronie https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScNRqULz-CJPPukwnAO8xyeo3_E0DirU3imC6sTYOwmoubuBA/closedform) – dystrybucja wśród instytucji i organizacji Koszalina, związanych z pomocą społeczną (przesyłanie linku z adresem drogą mailową) za pośrednictwem MOPR Koszalin. Badanie miało charakter anonimowy.

Narzędzie badawcze: kwestionariusz elektroniczny dostępny w formularzu google

Budowa kwestionariusza:

- 8 pytań, w tym 5 merytorycznych (związanych z tematem badania) i 3 metryczkowe,
- pytania merytoryczne – zawarte w tabeli w formie skali pozycyjnej (od 3 do 5 stopniowej) oraz skali nominalnej, wymagające ustosunkowania się do poruszanych problemów oraz pytanie otwarte dające możliwość omówienia własnych spostrzeżeń,
- pytania metryczkowe dotyczące płci i stażu pracy w instytucji/organizacji osoby wypełniającej ankietę oraz określające rodzaj reprezentowanej jednostki, ujęte w skali nominalnej i stosunkowej, alternatywne.

Liczba zebranych kwestionariuszy – 42

Liczba kwestionariuszy zaakceptowanych do analizy – 41 (jeden z kwestionariuszy został wypełniony przez osobę określającą się jako „niepracująca”, stąd nie reprezentującą żadnej instytucji. Taki respondent nie spełnia tym samym, warunków badania)

II. Charakterystyka zebranej próby

1. Płeć badanych

Wśród osób wypełniających kwestionariusz przeznaczony dla instytucji/organizacji wyraźnie dominują kobiety, które stanowią 88% respondentów (tabela .1).

Tabela 1. Płeć badanych

	osoby	%
kobieta	36	87,8
mężczyzna	5	12,2
RAZEM	41	100,0

Źródło. Opracowanie na podstawie badań.

2. Staż pracy badanych

Niemal połowa (48,8%) osób wypełniających kwestionariusz w imieniu instytucji/organizacji to pracownicy ze stażem dłuższym niż 10 lat. Znacząco wpływa to na wiarygodność uzyskanych wyników, bo na temat badania wypowiadały się osoby doświadczone, mające z poruszonymi problemami do czynienia przez wiele lat.

Tabela 2. Staż pracy w instytucji/organizacji

	osoby	%
do 1 roku	3	7,3
1 – 3 lat	6	14,6
3 – 5 lat	6	14,6
6 – 10 lat	6	14,6
powyżej 10 lat	20	48,8
RAZEM	41	100,0

Źródło. Opracowanie na podstawie badań.

3. Reprezentowane instytucje/organizacje

Do badania zostały zaproszone wszystkie koszalińskie instytucje i organizacje z listy zawartej w poniższej tabeli, którą uzupełniono o liczbę zebranych kwestionariuszy z poszczególnych ośrodków. Do badania zaproszono łącznie 32 podmioty, ale dano też możliwość wypełnienia kwestionariusza przedstawicielom podmiotów spoza listy. Finalnie kwestionariusz wypełnili przedstawiciele 8 organizacji/instytucji z listy oraz 7 respondentów, którzy określili się innym mianem, niż podane w zestawieniu. W przypadku określić: administracja publiczna, samorządowa i budżetówka nie można wykluczyć, że są to przedstawiciele tej samej instytucji, lecz różnie nazwanej.

Tabela 3. Reprezentowana instytucja/organizacja

Lp.	Reprezentowana instytucja/organizacja	liczba reprezentantów	
1.	Agencja zatrudnienia		
2.	Powiatowy Urząd Pracy	4	
3.	Instytucja kultury		
4.	Dom Pomocy Społecznej	2	
5.	Dzienny Dom Pomocy		
6.	Fundacja	2	
7.	Stowarzyszenie	2	
8.	Grupa nieformalna		
9.	Ochotniczy Hufiec Pracy		
10.	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy		
11.	Ośrodek interwencji kryzysowej		
12.	Środowiskowy Dom Samopomocy		
13.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	21	
14.	Miejska Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna		
15.	Placówka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego		
16.	Policja		
17.	Straż Miejska	1	
18.	Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej		
19.	Przychodnia podstawowej opieki zdrowotnej		
20.	Szpital	1	
21.	Przychodnia specjalistyczna		
22.	ZUS		
23.	KRUS		
24.	Świetlica socjoterapeutyczna		
25.	Spółdzielnia socjalna		
26.	Żłobek		
27.	Przedszkole		
28.	Szkoła		
29.	Ośrodek sportu i rekreacji		
30.	Organizacja kościelna (lub innych związków wyznaniowych)	1	
31.	Schronisko dla osób bezdomnych/Noclegownia		
32.	Inne	administracja publiczna	1
		administracja samorządowa	1
		budżetówka	1
		Centrum Integracji Społecznej	1
		hospicjum	1
		Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej	1
		Urząd Miasta	1
RAZEM		41	
RAZEM INSTYTUCJI		15	

Źródło. Opracowanie na podstawie badań.

III. Wyniki badań

1. Czy dostrzega Pani/Pan w Koszalinie niżej wymienione problemy społeczne?

Pytanie zostało zawarte w skali pozycyjnej. Respondenci otrzymali polecenie oceny, czy dostrzegają któryś z 22 wymienionych problemów w mieście oraz w jakim natężeniu. Do dyspozycji mieli 4-stopniową skalę porządkową:

- nie,
- tak, w minimalnym stopniu,
- tak, w zauważalnym stopniu,
- tak, w poważnym stopniu.

W celu analizy natężenia poszczególnych zjawisk w mieście posłużono się średnią ważoną, przydzielając poszczególnym odpowiedziom punktację od 0 – „nie” do 3 – „tak, w poważnym stopniu”. Uzyskane wartości zsumowano a następnie podzielono przez liczbę udzielonych odpowiedzi. Otrzymany wynik zawiera się w przedziale $<0;3>$, gdzie 0 oznacza brak występowania danego zjawiska, natomiast 3 jego maksymalne natężenie w opinii wszystkich badanych.

Zdecydowanie najwyższą wagę w opinii badanych mają problemy związane ze zdrowiem oraz zjawiskiem starzenia się społeczeństwa (rys. 1.). Najwyższą notę (na poziomie 1,9) uzyskały:

- *długotrwała lub ciężka choroba,*
- *niepełnosprawność,*
- *niewystarczająca pomoc dla osób z problemami psychicznymi.*

Niemal tak samo wysoko oceniono *wyizolowanie osób starszych* (1,88) oraz *bierność i niechęć osób starszych do aktywności* (1,83). Bardzo wysoką pozycję zajmuje również *bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego* (1,85). Kolejna grupa problemów o wysokich notowaniach związana jest z uzależnieniami:

- *alkoholizm* – 1,78,
- *trudności w przystosowaniu do życia po wyjściu z uzależnienia* – 1,73,
- *uzależnienia behawioralne* – 1,71.

Relatywnie mniejsze natężenie respondenci deklarują w odniesieniu do *narkotyków* (0,98) i *dopalaczy* (0,93) oraz problemu *sieroctwa* (0,73), chociaż problemy związane z opieką nad dziećmi oceniają wysoko:

- *niewystarczająca ilość rodzin zastępczych* – 1,73,
- *samotne macierzyństwo/ojcostwo* – 1,63.

Rysunek 1. Występowanie negatywnych zjawisk w Koszalinie w opinii badanych (przedział <0;3>)

Źródło. Opracowanie na podstawie badań.

2. Czy dostrzega Pan/i inne, niewymienionej wyżej problemy społeczne?

W pytaniu tym, o charakterze otwartym, poproszono respondentów o wskazanie innych poza wymienionymi, problemów, które zauważają w mieście. Swoją wypowiedź umieściło w tym pytaniu tylko czterech respondentów, jednak w dosyć rozbudowanej formie. Zwracano uwagę na następujące zagadnienia:

- pomoc społeczna realizuje zadania tylko z ustawy o pomocy społecznej wykluczając tym samym innych potrzebujących. Potrzeby mieszkańców są dużo większe i inne niż to, na co pozwala ustawa o pomocy społecznej. Pomoc społeczna, kierując się kryterium dochodowym, nie odpowiada na potrzeby mieszkańców;
- rodziny (w większości patchworkowe) mają bardzo złożone problemy, na które pracownicy socjalni nie mają rozwiązań. Potrzebne są nowe formy wsparcia i nowe narzędzia pracy oparte na współpracy, dialogu i diagnozie potrzeb;
- osoby z problemami często nie wiedzą, gdzie zgłosić się po pomoc, a procedury prawne są na tyle skomplikowane, że stanowią powód rezygnacji z ubiegania się o wsparcie i pomoc;
- brak pomocy dla osób w nagłej potrzebie, np. zabezpieczenie całodobowej opieki, mieszkania chronione z usługami opiekuńczymi bądź schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi;
- małe wsparcie dla osób samotnie wychowujących dzieci.

Zaprezentowane opinie są dobrym przyczynkiem do kolejnego pytania, poruszającego m. in. zasygnalizowane kwestie.

3. Czy Pani/Pana zdaniem w Koszalinie istnieje potrzeba utworzenia (wymienionych podmiotów)

W kolejnym pytaniu ujętym w skali pozycyjnej respondenci zostali poproszeni o opinię na temat potrzeby utworzenia w Koszalinie trzech nowych podmiotów, które miałyby za cel wsparcie określonych obszarów społecznych w mieście:

- centrum usług społecznych – świadczącego w zamyśle pomoc mieszkańcom według nowej formuły, wykraczającej poza obszar zadań MOPR,
- wspólnej siedziby dla koszalińskich NGO – zwiększającej możliwości ograniczenia kosztów funkcjonowania NGO oraz ich lepszej integracji i podejmowania wspólnych przedsięwzięć,
- centrum usług rzemieślniczych i drobnej wytwórczości – mającego gromadzić w jednym miejscu koszalińskich drobnych przedsiębiorców oraz wspierać ich funkcjonowanie poprzez preferencyjne warunki najmu i pomoc w obsłudze finansowej, księgowej, reklamowej itp.¹

Zdecydowana większość respondentów jest zdania, że wymienione podmioty są w Koszalinie potrzebne (tabela 4). Największe poparcie uzyskało centrum usług społecznych, którego zasadność utworzenia widzi ponad 68% badanych, a tylko niespełna 10% jest temu przeciwnych. Najwięcej wątpliwości mieli badani w odniesieniu do wspólnej siedziby koszalińskich NGO. Powstanie jej poparło 54% badanych, a przeciwnicy i niemający zdania podzielili się na dwie, niemal równoliczne grupy.

¹ Zaproponowane podmioty są rezultatem wyników ewaluacji końcowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2016 – 2020, w której eksperci zaproszeni do oceny Strategii, postulowali konieczność utworzenia w mieście takich obiektów.

Tabela 4. Opinie na temat potrzeby utworzenia w Koszalinie wskazanych podmiotów

		tak	nie	nie wiem
1.	Centrum usług społecznych	68,29	9,76	21,95
2.	Wspólnej siedziby dla koszalińskich NGO	53,66	21,95	24,39
3.	Centrum usług rzemieślniczych i drobnej wytwórczości	58,54	7,32	34,15

Źródło. Opracowanie na podstawie badań.

4. Proszę określić, jakie są zasoby instytucji/organizacji, w której Pan/i pracuje.

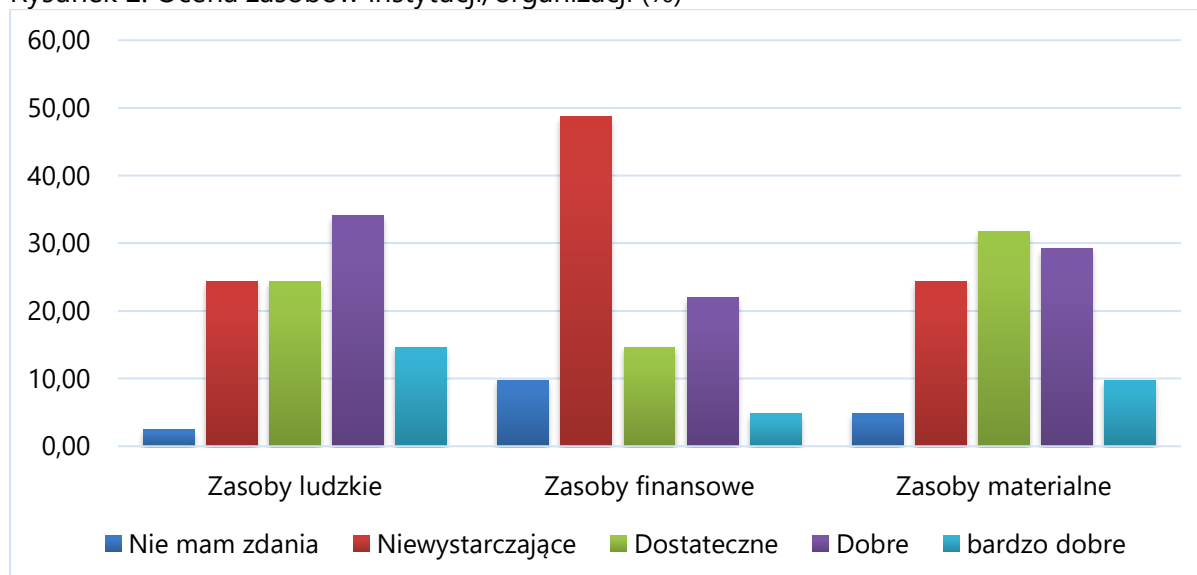
Na potrzeby oceny możliwości realizacji swoich zadań, w kolejnym pytaniu zapytano badanych o zasoby instytucji/organizacji w których pracują. Posiadane zasoby ludzkie (kadrowe), finansowe (budżet na realizowane zadania) i materialne (wyposażenie, budynek, sprzęt) respondenci oceniali w 4-stopniowej skali porządkowej:

- niewystarczające,
- dostateczne,
- dobre,
- bardzo dobre

lub mogli wybrać odpowiedź „nie mam zdania”.

Niestety, wśród ocen przeważają te niekorzystne (rys. 2). Najgorzej wypadła ocena zasobów finansowych. Na poziomie dostatecznym lub niewystarczającym oceniło je aż 2/3 badanych. Natomiast najlepiej respondenci oceniają zasoby kadrowe swoich instytucji i organizacji. Tylko one uzyskały niemal połowę ocen (49%) na poziomie dobrym lub bardzo dobrym. Takie wskazania mogą budzić niepokój co do możliwości pełnej realizacji powierzonych zadań.

Rysunek 2. Ocena zasobów instytucji/organizacji (%)

Źródło. Opracowanie na podstawie badań.

5. Jakie konsekwencje dla Pani/a instytucji/organizacji ma pandemia koronawirusa?

Ostatnie pytanie kwestionariusza dotyczyło skutków, jakie dla instytucji i organizacji niósł/niesie ze sobą Covid-19. Wśród hipotetycznych efektów pandemii wyszczególniono 18 przykładów, zarówno negatywnych, jak i pozytywnych, oraz dano respondentom możliwość uzupełniania listy o dodatkowe efekty, które być może zaobserwowali w podmiotach, w których pracują.

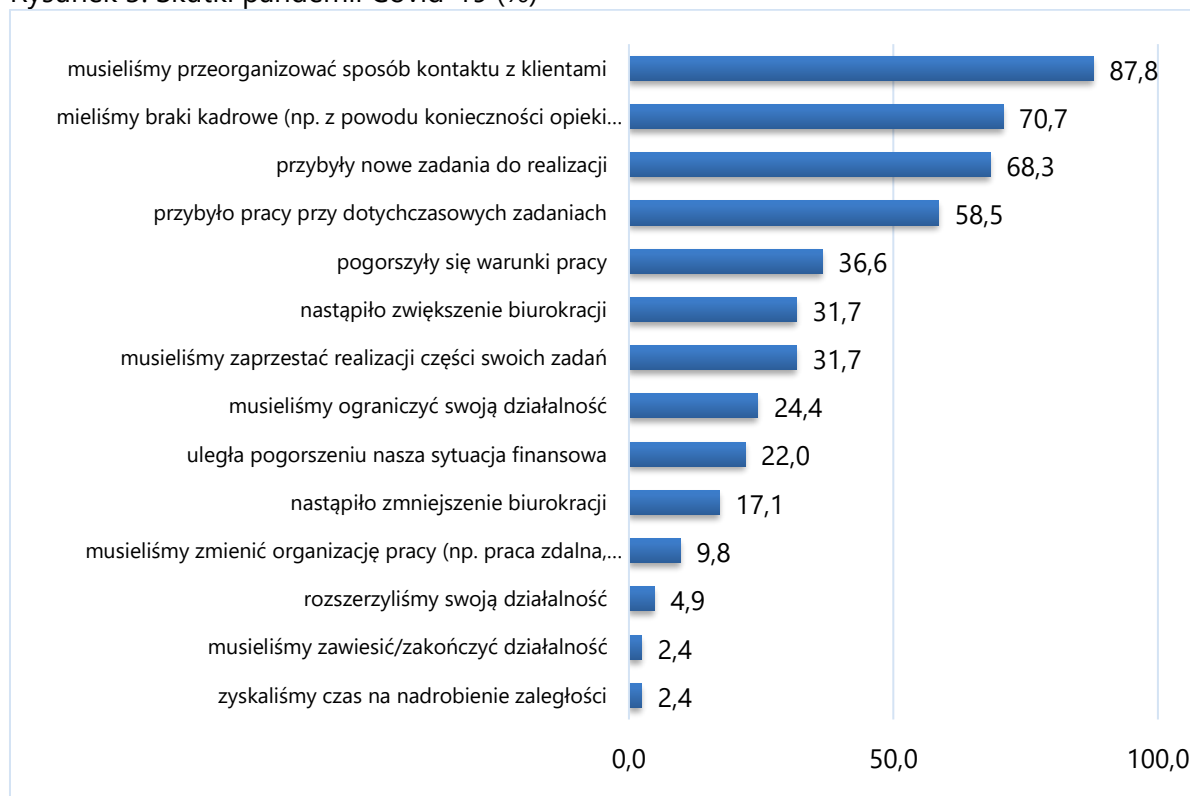
Spośród wspomnianych 18 wyszczególnionych skutków pandemii nikt z badanych nie wskazał na 4 z nich:

- musieliśmy zatrudnić dodatkowych pracowników,
- musieliśmy zredukować zatrudnienie,
- bez pomocy zewnętrznej musielibyśmy zakończyć swoją działalność,
- uległa poprawie nasza sytuacja finansowa.

Należy zatem przyjąć, że w przypadku badanych instytucji/organizacji Covid-19 nie miał wpływu na poziom zatrudnienia. Nie przyczynił się też do likwidacji żadnego z podmiotów. Wśród pozostałych efektów zdecydowanie najczęściej (9/10) badanych wskazywało na konieczność przeorganizowania sposobów kontaktu z klientami (rys. 3.). Dla trzech respondentów był to zarazem jedyny skutek pandemii. Blisko $\frac{3}{4}$ odczuło braki kadrowe, a niewiele mniej osób otrzymało nowe zadania do realizacji (68%) lub przybyło im pracy przy dotychczasowych zadaniach (58%). Nikt z badanych nie uznał, że pandemia nie miała wpływu na działalność jego instytucji/organizacji. Zdecydowanie przeważają opinie o jej złych efektach, a tylko niewielki odsetek badanych obserwuje korzyści z pracy podczas pandemii:

- nastąpiło zmniejszenie biurokracji – 17,1%,
- zyskaliśmy czas na nadrobienie zaległości – 2,4%.

Rysunek 3. Skutki pandemii Covid-19 (%)

Źródło. Opracowanie na podstawie badań.

Wśród dodatkowych opinii, uzupełniających zaproponowane warianty, pojawiły się dwie wypowiedzi:

- wspierani i nagradzani są tylko pracownicy terenowi, a co z pozostałym Zespołem, który wzorowo wywiązuje się ze swoich obowiązków, a bez którego pracownicy terenowi nie byłiby w stanie wykonać swoich zadań – MOPR,
- ograniczenia kontaktu w związku z COVID-19 powodują rezygnację z usług – hospicjum.